

Προσκύνημα Αληθινής εν Θεώ Ζωής στη Μόσχα - 1-10 Σεπτεμβρίου 2017

Ποια είναι η Γέφυρα που μας ενώνει και δίνει Ειρήνη στον Κόσμο;

Sheikh Muhammad Valsan
Διευθυντής του περιοδικού «Ιερή Επιστήμη»

Δεδομένου του θέματος της ημέρας που ασχολείται με την ειρήνη και τα μέσα για την καθιέρωσή της μέσω της επικοινωνίας, θα ξεκινήσω διαβιβάζοντάς σας τους χαιρετισμούς μου και χρησιμοποιώντας δύο εκφράσεις οι οποίες, από τυχαία σύμπτωση, ομοιοκαταληκτούν: *Es-Salâmu 'alaykum* και *Pax vobiscum* (Ειρήνη σε σας). Αυτός ο χαιρετισμός αποτελεί κατά κανόνα υπόσχεση ειρήνης και εγγύηση πλήρους ασφάλειας ενάντια σε οποιαδήποτε μορφή ενδεχομένης επίθεσης. Προσφέρει επίσης το πλεονέκτημα ότι συμβάλλει στην ευτυχία εκείνων στους οποίους απευθύνεται, καθώς και σε εκείνους που απαντούν (στον χαιρετισμό), αφού η Γραφή λέει: Μακάριοι οι ειρηνοποιοί (*makarioi oi éirénoipoioi*): γιατί αυτοί θα ονομαστούν παιδιά του Θεού. (Μτ 5:9). Δεν μπορώ να μη θυμηθώ από την άποψη αυτή ότι η ίδια η λέξη *Islâm* προέρχεται από τη ρίζα *salama* που εκφράζει την ιδέα της «ειρήνης» που ακούμε στο *Es-Salâmu 'alaykum*.

Μπορούμε να κηρύξουμε αποδοτικά με δύο τρόπους: με καλή ομιλία και με παράδειγμα. Για να διευκρινίσω αυτό το σημείο, θα συνοψίσω εν συντομία αυτό που μπορεί να εξηγήσει γιατί είναι τιμή μου να βρίσκομαι ανάμεσά σας σήμερα. Βασισμένη σε μια *Tariqa*, δηλαδή μια Αδελφότητα, που ιδρύθηκε τον 13^ο αιώνα από τον Sheikh Abu I-Hasan ash-Shadili, η κοινότητα των Σούφι¹, την οποία διευθύνω από το 1990, ιδρύθηκε από τον πατέρα μου στο Παρίσι το 1951. Καθώς η κοινότητα επεκτάθηκε, ιδίως λόγω της γέννησης παιδιών, σύντομα χρειάστηκε έναν μεγαλύτερο χώρο και ένα πιο υγιεινό περιβάλλον. Η ιδιότητά μου ως επαγγελματίας μελισσοκόμος, μου επέτρεψε να αποκτήσω το 1994 ένα κτήμα στην ύπαιθρο, στο νότιο τμήμα της πόλης της Ντιζόν, πρωτεύουσας της Βουργουνδίας, γνωστής παγκοσμίως για τη μουστάρδα και τα εκλεκτά κρασιά της.

Ο χώρος που προβλεπόταν να μου επιτρέψει να αναπτύξω την επαγγελματική μου δραστηριότητα περιλάμβανε πολλά κτίρια, τα περισσότερα από τα οποία ήταν παλιά, και έπρεπε να αποκατασταθούν, να δημιουργηθούν κατοικίες και ένας χώρος λατρείας που ονομάζεται *zawiya*. Κατά την υπογραφή του συμβολαίου αγοράς ανακάλυψα ότι ο τόπος αυτός ήταν ιστορικός. Αυτός ήταν ο τόπος όπου ο Robert de Molesme (1029-1111) ίδρυσε το μεγάλο μοναστικό Τάγμα των Κιστερκιανών το 1098. Έτσι βρέθηκα στην πρωτόγονη ανθυγιεινή, ελώδη και δασική έκταση, την οποία οι πρώτοι μοναχοί καθάρισαν και την έκαναν φιλόξενη για να εγκαταστήσουν το μοναστήρι τους, «παρεκκλήσι» όσο και «εργαστήριο», σύμφωνα με το σύνθημα των Βενεδικτίνων *orare et laborare* («να προσεύχεσαι και να εργάζεσαι»). Το αρχικό πηγάδι του ιδρυτή ιερέα είναι ακόμα εκεί. Επειδή την εποχή εκείνη ο χώρος ήταν γεμάτος καλάμιες, το νέο μοναστήρι ονομάστηκε Μονή Cîteaux (ένα *cistel* -καλάθι- που ορίζει μια «καλαμιά»). Δύο χρόνια μετά την άφιξή τους, οι μοναχοί μετέφεραν το γενικό κέντρο δραστηριότητάς τους δύο χιλιόμετρα προς τα νότια για να επωφεληθούν από τα άφθονα νερά ενός ποταμού και ανέθεσαν την αρχική τοποθεσία, της οποίας ο πηλός ήταν πλούσιος σε σίδηρο, σε σιδηρουργικές εργασίες και κεραμεία: ο τόπος εξακολουθεί να ονομάζεται σήμερα *La Forgeotte* (Το Σιδηρουργείο). Λίγο αργότερα, ενώ οι λίγοι ηλικιωμένοι και ασθενείς μοναχοί υπαινίχθηκαν ότι το νέο Τάγμα ήταν καταδικασμένο να εξαφανιστεί και ότι θα ήταν απλώς μια επεισοδιακή επιστροφή στην αυστηρή τήρηση του Μοναστικού Κανόνα του Αγίου Βενέδικτου, έφτασε ένας θεόσταλτος σωτήρας. Με περίπου τριάντα συντρόφους, αυτός που αργότερα θα ονομαζόταν Άγιος Βερνάρδος, έδωσε την απαραίτητη και αποφασιστική ώθηση για να εξασφαλίσει την επιβίωση και στη συνέχεια την επέκταση του Κιστερκιανού Τάγματος. Το Τάγμα εξαπλώθηκε σύντομα σ' όλη την Ευρώπη και μέσα σε λίγες δεκαετίες περιλάμβανε εκατοντάδες μοναστήρια που ξεπέρασαν τα 1500 το 1250.

Η άφιξή μας τον Ιούλιο του 1994, η οποία επηρέασε γρήγορα περισσότερα από 150 άτομα, δεν μπορούσε να περάσει απαρατήρητη. Δεν ήμασταν πλέον στο πλαίσιο της ανωνυμίας των πόλεων και πολύ γρήγορα κάποιιοι ντόπιοι θα μας θεωρούσαν ως Σαρακηνούς που επέστρεψαν. Ευτυχώς, οι μοναχοί ήταν οι πλησιέστεροι γείτονές μας, και επειδή οι σχέσεις καλής γειτονίας είχαν μεγάλη σημασία στο Ισλάμ, αυτό ήταν ένα από τα πρώτιστα μελήματά μας. Έτσι πήγα, μαζί με μια ομάδα αδελφών, να χτυπήσω την πόρτα της Μονής για να δημιουργήσω την καλύτερη δυνατή σχέση. Φορώντας τους μάλλινους χιτώνες μας, μας υποδέχθηκε ο Ηγούμενος Dom Olivier, ο οποίος βρισκόταν στο πρώτο έτος του αξιώματος του ως ηγούμενου. Έτσι γνωρίσαμε τους μοναχούς που και οι ίδιοι φορούσαν το σύνθημα λευκό ένδυμά τους. Η στιγμή ήταν ιερή και τότε ήταν που ζήτησα την προστασία του Ηγούμενου για την κοινότητά μας, επισημαίνοντας το προφητικό προηγούμενο σχετικά μ' αυτό. Πρέπει να θυμόμαστε ότι το αποστολικό λειτουργήμα του Προφήτη Μωάμεθ πιστοποιήθηκε για πρώτη φορά από Χριστιανούς μοναχούς. Σε δύο περιπτώσεις, πολύ πριν από την αποστολή του, ο νεαρός Κουραϊσίτης Μωάμεθ είχε χαρακτηριστεί ως ο αναμενόμενος μελλοντικός Προφήτης των Αράβων. Κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού στη Συρία, χαρακτηρίστηκε έτσι όταν ήταν μόλις δώδεκα ετών. Ένας μοναχός που ονομαζόταν Μπαχίρα ο οποίος, γνώστης των ιερών γραπτών και εξοικειωμένος με ορισμένες προφητείες, εντόπισε τον Μωάμεθ κατά τη διάρκεια της στάσης που έκανε μπροστά στο μοναστήρι του, και αφού τον ανέκρινε και έχοντας επαληθεύσει ορισμένα σωματικά σημάδια πάνω του, πείσθηκε για τη μελλοντική του αποστολή. Η 'διάγνωση' επιβεβαιώθηκε δεκαπέντε χρόνια αργότερα, κατά τη διάρκεια ενός δεύτερου ταξιδιού στο ίδιο μέρος, από τον μοναχό Νέστορα ο οποίος ήταν πιθανώς διάδοχος του Μπαχίρα. Ακολούθως, κατά την καθιέρωση της νέας θρησκείας, ο ξάδελφος της συζύγου του, ο Waraqa ibn Nawfal, ο οποίος είχε ασπαστεί τον Χριστιανισμό, έδωσε μαρτυρία για την αυθεντικότητα του εκλεκτού ρόλου του Μωάμεθ. Λίγο αργότερα, όταν αντιμετώπισε τους διωγμούς που πλήθαιναν, μια πρώτη ομάδα μουσουλμάνων αναγκάστηκε να μεταναστεύσει από τη Μέκκα και να βρει καταφύγιο στην Αβησσυνία (*Αιθιοπική αυτοκρατορία*) με τον Νεγκού (*Μονάρχη*). Ο Νεγκού ήταν Χριστιανός και τους διαβεβαίωσε για τη βασιλική προστασία που θα είχαν. Μπορούμε να εκτιμήσουμε, από αυτή την απλή περίληψη, πόσα οφείλουν οι μουσουλμάνοι στους Χριστιανούς εκείνης της εποχής!

Αποδεχόμενος το αίτημά μου, ο Ηγούμενος του Cîteaux, του οποίου η καλοσύνη απέναντί μας δεν έπαψε ποτέ, δέχτηκε μεγαλόψυχα να επιβλέπει την προστασία της μικρής μας κοινότητας. Έτσι, σφραγίστηκε μια φιλία και έγινε ακόμα πιο δυνατή με την πάροδο του χρόνου. Οργανώνονταν τακτικές συναντήσεις για να μοιραζόμαστε τις εμπειρίες μας για την κοινότητά μας και την πνευματική μας ζωή. Σε μηνιαία βάση, ξεκινήσαμε να ανταλλάσσουμε τις απόψεις μας σχετικά με τα δεδομένα των Ιερών Κειμένων μας, το τελεουργικό μας, κ.λπ. Σύντομα προέκυψε και το ζήτημα της κοινής προσευχής.

Εφόσον δεν υπήρχε ζήτημα συμμόρφωσης με οποιαδήποτε μορφή συγκρητισμού², συμφωνήθηκε να κάνουμε μαζί μια «προσευχή της καρδιάς» της οποίας η σιωπηρή φύση θα επέτρεπε να ξεφύγουμε από οποιοδήποτε πρόβλημα συμβατότητας. Ακολούθως, καθώς είχε εκφραστεί η επιθυμία για μια κοινή επίκληση, ήταν απαραίτητο να βρεθεί ένα κατάλληλο κείμενο για αυτήν. Επιλέχθηκε μια θαυμάσια προσευχή από τον Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό (329-390) που ήταν απόλυτα κατάλληλη. Απευθυνόμενος στον ένα και υπέρτατο Θεό, ο ύμνος αρχίζει με αυτή την επιφώνηση: *Ω πάντων επέκεινα³ τι γάρ θέμις ἄλλο Σε μέλπειν; (Ω πάντων επέκεινα³, πώς είναι θεμιτό αλλιώς να Σε υμνήσω;)* Συνεχίζει και λέει: *Πάντα Σε και λαλέοντα, και οὐ λαλέοντα λιγαίνει... ἀμφί Σε Σοι δέ τὰ πάντα προσεύχεται... Πανώνυμε, πῶς Σε καλέσω; (Όλα όσα ομιλούν και όσα δεν ομιλούν Εσένα δοξάζουν... σε Εσένα όλα προσεύχονται... Πανώνυμε, πώς να Σε αποκαλέσω;)*⁴ Πήραμε κι άλλες πρωτοβουλίες όπως η τελετή του πλυσίματος των χεριών και των ποδιών για τον εορτασμό-ανάμνηση των Αβρααμικών τελετών της Δρυός Μαμβρή (Γεν 18:1-10) και το καλωσόρισμα που δόθηκε στον Ιησού που ερχόταν ως ξένος (Μτ 25:35). Σε αυτή την τελευταία παραπομπή και την αναφορά της *in extenso* (σε επέκταση), αντηχεί επίσης ένα ιερό χαντίθ⁵ (*hadith qudsi*), στο οποίο, την Ημέρα της Αναστάσεως, ο Θεός κάνει αυτή την επίπληξη στον άνθρωπο: «*Ημουν άρρωστος και δεν Με επισκέφθηκες*». Ο άνθρωπος θα ρωτήσει: «*Κύριε, πώς να Σε επισκεπτόμουν όταν Εσύ είσαι ο Κύριος των Κόσμων;*» Εκείνος θα του απαντήσει: «*Δεν ήξερες ότι ένας από τους δούλους Μου ήταν άρρωστος; Αλλά δεν τον επισκέφθηκες. Και δεν ξέρεις ότι αν τον είχες επισκεφθεί, θα Με έβρισκες κοντά του;*»

Εάν η ευτυχισμένη προσέγγιση μεταξύ των κοινοτήτων μας απολάμβανε έναν ευλογημένο χώρο, θα πρέπει να ειπωθεί ότι και ο καιρός ήταν, από την αρχή, ιδιαίτερα ευοίωνος. Στις 20 Αυγούστου 1994, εγκαινιάστηκε η νέα έδρα της *Tariqa* (Αδελφότητας) στη Βουργουνδία την Ημέρα του Αγίου Βερνάρδου. Προκύπτει ότι αυτή η ημερομηνία σηματοδότησε μια μάλλον εξαιρετική στιγμή σύζευξης. Εκείνο το έτος, στις 20 Αυγούστου, το ηλιακό ημερολόγιο αντιστοιχούσε στο *Mawlid an-Nabi*, δηλαδή στην επέτειο της Γέννησης του Προφήτη, στις 12 του μήνα *Rabi al-Awwal* του σεληνιακού ημερολογίου. Η πιθανότητα μιας τέτοιας σύμπτωσης είναι μικρή, επειδή το έτος έχει 365 ημέρες και ένα τέταρτο, σύμφωνα με τον πρώτο υπολογισμό, και 354 ημέρες και ένα τρίτο σύμφωνα με τον δεύτερο, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση περίπου 11 ημερών μεταξύ των δύο ετήσιων κύκλων και ενός έτους περίπου κάθε 33 χρόνια. Η πρόσθετη αξία σε αυτή την εκπληκτική και σπάνια σύζευξη είναι πως φαίνεται ότι συνέβη ακριβώς κατά τη γέννηση του Προφήτη, αν βασιστούμε στα στοιχεία του Μάρτιν Λινς, του συγγραφέα μιας βιογραφίας του Προφήτη (*Le Prophète Muhammad*, κεφ. 7, σελ. 33, Παρίσι, 1977).

Για να υπάρξει μια τέτοιου είδους αρμονία, ώστε η ειρήνη που θα ακολουθήσει να μπορεί να διαρκέσει, είναι πρωτίστως αναγκαίο, οι συντελεστές να είναι άνθρωποι που κινούνται κυρίως από ορθές προθέσεις και καλή θέληση, λαμβάνοντας υπόψη το ενδιαφέρον του Θεού για το έργο τους. Για να πειστούν για αυτό, θα πρέπει μόνο να θυμούνται τον ύμνο που μετέδωσε ο Απόστολος Λουκάς (Λκ 2:14) και βάσει της Βουλγάτα (λατινική μετάφραση της Αγίας Γραφής) που καθιέρωσε ο Άγιος Ιερώνυμος: *Gloria in altissimis Deo et in terra pax in hominibus bonae voluntatis* («Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία»).

Είναι προφανές ότι αυτή η μετάδοση είναι πολύ σύντομη για να απαντηθεί σωστά η ερώτηση: Πώς να γεφυρώσουμε τις διαιρέσεις μας και να φέρουμε ειρήνη στον κόσμο. Αναμφίβολα, εγείρει περισσότερες ερωτήσεις από ό, τι απαντάει. Ελπίζω, ωστόσο, ότι θα θεωρηθεί ως μια πρώτη συμβολή στην περισσότερη από ποτέ αναγκαία υλοποίηση εποικοδομητικών συναντήσεων για την ειρήνη.

---

¹ Σημ. μετ.: Με τον όρο *Σούφι* εννοούμε τις πρώτες ασκητικές κοινότητες του Ισλάμ, και οι οποίες εγκατέλειψαν τα εγκόσμια, πρεσβεύοντας ότι το ανθρώπινο πεπρωμένο εξαρτάται από την ανεξιχνίαστη θέληση του Θεού. Σε αυτές τις κοινότητες επικράτησε αρχικά το ασκητικό στοιχείο του μυστικισμού, ενώ με την πάροδο του χρόνου ο ασκητισμός θεωρήθηκε ως προκαταρκτικό στάδιο για την επίτευξη της πνευματικής ζωής. Ο μυστικισμός πήρε την θέση του ασκητισμού ως στόχος και επιδίωξη. Θεωρείται μυστική αίρεση που κυριάρχησε στις χώρες της Ανατολής, κυρίως στην Περσία, και σύμφωνα με ειδικούς ενσωμάτωσε τα μυστικά δόγματα του μουσουλμανισμού. Είναι γνωστό από πολλές πηγές ότι στις τάξεις των Σούφι συντάχθηκαν οι πιο σοφοί άντρες της εποχής τους. Αν ο ισλαμικός νόμος καθορίζει πώς ακριβώς πρέπει να συμπεριφέρεται κάθε μουσουλμάνος, ποια είναι τα δικαιώματά του και οι υποχρεώσεις του απέναντι στον Θεό, και την Κοινότητα των πιστών, ο Σουφισμός αναφέρεται σε εκείνες τις θεωρητικές-θεολογικές παραμέτρους και αντίστοιχες πρακτικές που σχετίζονται με μια πιο άμεση, προσωπική σχέση με το Θεό. Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/Σούφι>

² Σημ. μετ.: Ο συγκρητισμός είναι ο συνδυασμός διαφορετικών (συχνά φαινομενικά απλώς διαφορετικών) πίστewων, συνήθως αναμειγνύοντας πρακτικές ποικίλων σχολών σκέψης. Ο συγκρητισμός μπορεί να περιλαμβάνει τη μείξη και αναλογία αρκετών αυθεντικά ξεχωριστών παραδόσεων, ειδικά στη θεολογία και τη μυθολογία της θρησκείας, επιβάλλοντας έτσι μια υποκείμενη ενότητα και επιτρέποντας μια περιεκτική προσέγγιση άλλων δογμάτων. Αρχική σημασία του όρου, όπως απαντάται στον Πλούταρχο Χαιρωνέα, ήταν ο συνασπισμός των Κρητών εναντίον των ξένων αντιπάλων τους. Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/Συγκρητισμός>

³ Σημ. μετ.: Σημαίνει: επάνω και πέραν

⁴ Σημ. μετ.: *Υμνος εις Θεόν*, Αγ. Γρηγορίου του Θεολόγου

⁵ Σημ. μετ.: Με τον όρο *χαντίθ* αναφερόμαστε στην ισλαμική παράδοση που παραδίδει τα λόγια και τις πράξεις του προφήτη Μωάμεθ ή ακόμα την έγκρισή του για ό,τι ειπώθηκε ή τελέστηκε ενώπιόν του. Η λογοτεχνία των *χαντίθ* αναγνωρίζεται σήμερα ως βασικό θεμέλιο του Ισλάμ, δεύτερη σε αξία μετά το Κοράνιο. Μετά το θάνατο του Μωάμεθ, το Κοράνιο παρέμενε η κύρια πηγή καθοδήγησης των πιστών. Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/Χαντίθ>